

Hordaland Bondelag – åpningstale

Kjære alle sammen!

Tusen takk for at jeg fikk komme hit i dag og hilse Hordaland Bondelag sitt årsmøte. Velkommen til Bergen!

Landbruket har en plass i nesten hver nordmanns hjerte. Selv om et fåtall av oss er sysselsatt i jordbruket, har nesten alle noen i familien eller andre bekjente som er eller har vært bønder. Jordbrukeren, skogbrukeren og fiskeren representerer noe av det vi forbinder med det norske, jordnære og arbeidssomme.

Landbruket forbindes med mye annet av det som vi synes er viktig: Nærkontakt med naturen, omsorg for dyr og planter, familietradisjoner og hardt arbeid - for å nevne noe.

Vi setter pris på det åpne kulturlandskapet selv om mange av oss ikke tenker over hvorfor det er sånn og hvor lite som skal til før det ikke er sånn lenger. Det er vanskelig å se for seg Norge uten kulturlandskapet vi kjenner.

Det gjelder også Bergen. Bergen er en landbrukskommune, aldeles ikke størst, men likevel, vesentlig. Bergen kommune er den 10. største landbrukskommunen i Hordaland, og vi har 112 foretak som søker produksjonstilskudd på et areal på 15 289 dekar.

Det skjer mye spennende i Bergen. Vi ser – og jeg inkluderer meg selv - et stort engasjement for å kjøpe lokalprodusert mat og for å dyrke selv. Bærekraftige Liv på Landås står helt i spissen av dette engasjementet. Organisasjonen har også startet Matkollektivet som er en direkte formidling av mat mellom bonde og forbruker. Maten bestilles på nett og hentes selv eller kjøres til døren.

Det er nå flere som lar seg inspirere, eksempelvis har Bærekraftig Liv i Os nettopp startet opp.

Jeg ble selv inspirert da jeg var i Gøteborg.

Nå har ikke jeg for vane å snakke mye om andre partier, men da jeg var i Gøteborg for noen år siden i forbindelse med forrige lokalvalg der, ble jeg inspirert av at landbrukspolitikk var en del av valgkampen, også i byen. Det sørget Centerpartiet der for. Alle partier forholdt seg til dette. Landbrukspolitikk

angår oss alle, og det burde være til inspirasjon også for oss «urbane» politikere og løfte sakene på dagsorden også her i byen.

Også Bergen kommune er i gang med et nytt prosjekt i samarbeid med blant annet fylkesmannen og Bærekraftige liv på Landås. Prosjektet «Urbant landbruk» ønsker i større grad å gi bybefolkningen mulighet til dyrking av mat og husdyrhold i urbane omgivelser. Målet er en grønnere by, der bergenserne kan dyrke jord, dyrke byliv, og skape gode nærmiljø. Prosjektet handler også om å forstå verdien av matproduksjon gjennom at forbrukerne får et personlig forhold til å dyrke frem maten.

Et annet mål for «Urbant landbruk» - prosjektet er å stimulere til etablering av andelslandbruk på en eller flere bynære gårder. Prosjektet arrangerer også skolehageseminar for lærere i skoler og barnehager, og håpet er at barn i hele byen skal få sjansen til å oppleve hvor maten kommer fra. I samarbeid med flere organisasjoner skal det arrangeres kurs i dyrking av grønnsaker, frukt og bær.

Bondens marked og matfestivalen i Bergen er veldig godt besøkt. Bønder og produsenter reiser fra hele regionen for å selge sine produkter.

Den økende interessen for å dyrke selv og det å kjøpe kortreist mat, henger sammen med trenden som handler om å spise ren mat og det å vite hvor maten kommer fra. Kanskje er det en «motreaksjon» til stadig mer ferdigmat i butikkhyllene? Uansett – så tror jeg det er viktig at vi lærer den neste generasjon hvor mat kommer fra og hvordan en dyrker og produserer trygg mat.

En liten digresjon, men jeg har selv tre barn i gårdsbarnehage, og en dag i høst da jeg kom for å hente dem, så var sauebestanden betydelig mindre. Jeg tenkte at kanskje de hadde lært noe om hvor maten vår kommer fra, og spurte den ene gutten min om hvor sauene var blitt av. Han svarte; «De har reist på biltur.» Jeg øynet muligheten for å gå litt videre, og stilte oppfølgingsspørsmålet, «og hvor skulle de hen da?» «De skulle til jul» var svaret. Men det var da neste utsagn kom, at jeg skjønnte han ikke hadde fått med seg sammenhengen. «Og i morgen skal vi på busstur!»

Bondelaget ble opprettet i 1896. Det er 120 år siden den dag i dag. Jeg vil derfor benytte denne anledningen også til å si Gratulerer! Jeg pleier å dra på besøk til

byens 100-årsjubilanter, men det er sjeldent jeg får gratulere jublanter med 120 år!

Norges Bondelag sin historie representerer på mange vis et riss av Norges historie. I likhet med samfunnet vårt har landbruket gjennomgått enorme forandringer i løpet av disse 120 årene.

Landbruket kan stå som et eksempel på evnen til fornying og omstilling og evnen til å tilpasse seg nye nasjonale og internasjonale rammebetingelser. Ikke alle næringer har vært like flinke til å takle så store forandringer.

Men for å sikre tilgang på norsk mat som forbrukerne etterspør må det skje kontinuerlig innovasjon og produktutvikling innen hele verdikjeden. Gjennom god næringspolitikk må det legges til rette for rammebetingelser og virkemidler som stimulerer til forskning, utvikling og innovasjon, blant annet i form av teknologi- og produktutvikling.

Vi har offensive, velutdannede og arbeidssomme bønder. Vi har et klima, og et landbruk som gjør det vanskelig for oss i noen sammenhenger, men som i andre gir oss gode fortrinn.

Bønder er selvstendige næringsdrivende med ansvar for egen inntekt. Gjennom landbrukspolitikken må rammevilkårene utformes slik at yrkesutøverne i landbruket sikres en inntektsutvikling og sosiale vilkår på linje med andre grupper.

Vestlandet – med sine fjorder og fjell har selvsagt andre forutsetninger for landbruk enn det for eksempel Østlandet har. Det er sånn av naturgitte årsaker. Jeg tror imidlertid at landbruket her på Vestlandet, med nettopp sine utfordringer, har ført til at Vestlandsbonden er mer nytenkende og bedre på nyvinninger enn andre. Vestlandsbøndene stiller med gode, nye produkter som blir tatt godt imot hos forbrukerne.

Den gode kontakten mellom matprodusent og forbrukere er viktig. Næringsmiddelindustrien må sikres forutsigbare og konkurransedyktige rammevilkår slik at vi også i fremtiden har en helhetlig verdikjede for mat, og gjennom matproduksjon over hele landet skal sikre god tilgangen på norske råvarer med høy kvalitet.

Verdens jordbruksproduksjon reduseres 2 prosent hvert tiende år. Samtidig viser tall at selvforsyningsgraden i Norge er historisk lav, under 40 prosent. Klima og matproduksjon er to av våre største globale utfordringer.

Landbruket dreier seg derfor også om beredskap, i den grad om sikkerhet for forsyning av matvarer til norske forbrukere er god nok. Men også om at vi må ivareta kompetanse og kunnskap om mattrygghet her til lands. Det bekymrer meg derfor at ikke regjeringen ser behov for å opprette nye kornlagre.

Jeg vil avslutte der jeg startet – landbruket er noe mer enn bare produktene som produseres. Landbruket er en del av kulturen og samfunnet vårt. Vi ser en økende interesse for matproduksjon, hvor maten kommer fra og kvaliteten til produktene.

Jeg ønsker dere masse lykke til videre på årsmøtet! Takk for oppmerksomheten!